

Міністерства освіти і науки України № 1646 від 28.12.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0111-20#Text> (дата звернення 12.10.2020).

2. Методичні рекомендації щодо запобігання та протидії насильству: Додаток до листа Міністерства освіти і науки України № 1/11-5480 18.05.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v5480729-18> (дата звернення 12.10.2020).

3. Про освіту: Закону України № 2145-VIII 5.09.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення 12.10.2020).

4. Farmer Th. W., Xie H. Aggression and school social dynamics: The good, the bad, and the ordinary. *Journal of School Psychology*. 2007. Vol. 45(5). P. 461-478. URL: <https://www.sciencedirect.com/journal/journal-of-school-psychology/vol/45/issue/5> (дата звернення 12.10.2020).

5. S.Hinduja , J. W. Patchin (2010) Bullying, Cyberbullying, and Suicide. *Archives of Suicide Research*, 14:3. P. 206-221.

6. Suqian Duan, Zhizhou Duan, Ronghua Li, Amanda Wilson, Yuanyuan Wang, Qiufang Jia, Yong Yang, Mengqing Xia, Guosheng Wang, Tingting Jin, Shuilan Wang, Runsen Chen. Bullying victimization, bullying witnessing, bullying perpetration and suicide risk among adolescents: A serial mediation analysis. *Journal of Affective Disorders*. 2020. Volume 273. P. 274–279.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-92-1-55>

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА СПОЖИВАЧІВ НА ДОСТУП ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА РИНКУ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПОСЛУГ

Заярний О. А.

*доктор юридичних наук, доцент,
доцент кафедри інтелектуальної власності та інформаційного права
Інституту права
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

Конституційне проголошення у положеннях ч. 2 ст. 34 права кожної людини вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір [1]

обумовило виникнення у держави безпосереднього обов'язку щодо визначення кола розпорядників публічної інформації, уповноважених забезпечувати реалізацію вказаного інформаційного права.

Як слідує із системного тлумачення змісту норм, закріплених у п. 4 ч. 1 та п. 4 ч. 2 ст. 13 Закону України «Про доступ до публічної інформації» [2], у випадку, якщо суб'єкти ринку телекомунікацій займають домінуюче становище на ринку або наділені спеціальними чи виключними правами, або є природними монополіями, – стосовно інформації щодо умов постачання товарів, послуг та цін на них, а так само, як і володіють іншою суспільно-необхідною інформацією, на таких суб'єктів покладаються обов'язки розпорядника публічної інформації щодо зазначених питань.

Між тим, на сьогоднішній день, функціонування ринку телекомунікацій супроводжується проявом фактів систематичного не виконання обов'язків розпорядника публічної інформації, що має наслідком істотне збільшення кількості порушень інформаційних прав споживачів телекомунікаційних послуг.

Цілями цієї роботи є дослідження окремих проблем юридичної кваліфікації протиправної поведінки посадових осіб суб'єктів ринку телекомунікацій як розпорядників публічної інформації, формулювання на цій основі конкретних рекомендацій з удосконалення чинного в Україні інформаційного та адміністративно-деліктного законодавства.

Окреслена цілями цієї публікації проблематика вже була предметом наукових досліджень у працях окремих вчених-правників, зокрема: І. В. Арістової, І. В. Кушнір, О. О. Леонідової, С. В. Петрова, М. І. Смоковича та інших. Разом з тим, розширення видів публічної інформації, розпорядником якої виступають суб'єкти ринку телекомунікацій, поряд з глибоким оновленням норм адміністративно-деліктного та телекомунікаційного законодавства України обумовлює необхідність уточнення сформованих адміністративно-юрисдикційною діяльністю підходів до кваліфікації протиправних діянь, вчинених на ринку телекомунікацій особами, наділеними обов'язками розпорядника публічної інформації.

«Серед адміністративних правопорушень, що вчиняються в галузі зв'язку та інформатизації, окрему групу становлять делікти, спрямовані на обмеження права на доступ до інформації про надані телекомунікаційні послуги або з'єднання телекомунікаційних мереж загального користування» [3, с. 524].

Формулюючи ознаки об'єктивної сторони цих деліктів, Кодекс України про адміністративні правопорушення від 14.12.1984 року, (далі – КУпАП) [4] лише щодо делікту, вказаного у ч. 2 ст. 148-2, допускає 226

можливість кваліфікації його як протиправного поряд із діями, а також бездіяльністю, які вчиняються шляхом порушення встановленого законом строку оприлюднення операторами телекомунікаційних послуг тарифів, які визначаються ними самостійно. Це пов'язано з покладенням в основу об'єктивної сторони відповідного складу адміністративного інформаційного правопорушення, передбаченого у підпункті 7 пункту 39 Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг [5] обов'язку оператора оприлюднювати не пізніше ніж за сім днів з дати запровадження тарифів на послуги, що ним надаються, не виконання або неналежне виконання якого тягне за собою порушення прав споживачів на достовірну й актуальну інформацію про відповідні послуги.

Варто підкреслити, що застосування передбаченого в ст. 6 Закону України «Про доступ до публічної інформації» [2] трискладового тесту до інформації про тарифи вказує на належність таких відомостей до категорії публічної, у зв'язку з чим в основі відповідних відносин перебуває обов'язок розпорядника інформувати про свою діяльність. В аспекті адміністративно-деліктного регулювання в галузі телекомунікацій це означає, що в основі об'єктивної сторони складу адміністративного інформаційного правопорушення, яке розглядається, лежить протиправна бездіяльність посадових осіб операторів телекомунікаційних послуг, спрямована на не оприлюднення, несвоєчасне оприлюднення інформації про телекомунікаційні послуги, а також дії, вчинення яких перешкоджає оприлюдненню відповідних тарифів чи сприяє несвоєчасному їх оприлюдненню.

На відміну від порушення порядку оприлюднення тарифів на телекомунікаційні послуги, адміністративні правопорушення, ознаки складів яких передбачені у ч. 2 ст. 148-2 та 148-5 КУпАП [4], здебільшого виражаються у відмові посадових осіб суб'єкта ринку телекомунікацій у наданні інформації, обов'язковість оприлюднення якої передбачено Правилами надання та отримання телекомунікаційних послуг. Будучи відкритою, соціально важливою інформацією, відомості, необхідні для взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж, доступу до цих мереж у всіх технічно можливих місцях, інформація щодо ідентифікації виклику і його тривалості між телекомунікаційними мережами, інформація щодо змісту, якості та порядку надання телекомунікаційних послуг, що надаються суб'єктом відповідного ринку на підставі положень п. 4 ч. 2 ст. 13 Закону України «Про доступ до публічної інформації», [2] також належать до категорії публічної інформації. Отже, відмова посадової особи суб'єкта ринку телекомунікацій від вчинення дій щодо оприлюднення інформації, обов'язковість надання якої впливає зі змісту обов'язків вказаного

суб'єкта, як розпорядника публічної інформації, полягає як у вчиненні протиправних дій, з яких випливає небажання виконати імперативний обов'язок, так і в бездіяльності, зумовленій неналежним ставленням до обов'язків розпорядника. Іншими словами, незалежно від способу вираження відмови від надання інформації, зазначеної у ч. 2 ст. 148-2 та ст. 148-5 КУпАП, такі делікти можуть вчинятися шляхом активної протиправної поведінки відповідальних осіб оператора телекомунікаційних послуг – розпорядника публічної інформації.

Із зіставлення наукового змісту понять «відмова від надання» та «не оприлюднення чи несвоєчасне оприлюднення публічної інформації» випливає, що сформульовані в нормах ч. 2 ст. 148-2 та 148-5 КУпАП [4] ознаки складів адміністративних інформаційних правопорушень не повною мірою відображають характер обов'язків розпорядників публічної інформації щодо оприлюднення відомостей та даних, необхідних для отримання або надання телекомунікаційних послуг.

Визнавши обов'язок розпорядника публічної інформації надавати та повною мірою оприлюднювати інформацію гарантією правового забезпечення доступу до неї з боку фізичних та юридичних осіб, Закон України «Про доступ до публічної інформації» [2] в положеннях ч. 1 ст. 5 пов'язав реалізацію кожного з названих обов'язків з окремим способом доступу до інформації. Таким чином, із позицій задоволення публічних інформаційних потреб у доступі до публічної інформації офіційне оприлюднення та надання інформації реалізуються як паралельні способи доступу. Якщо дотримуватися такого підходу до визначення обов'язків розпорядника публічної інформації, зокрема операторів телекомунікаційних послуг, то до групи адміністративних інформаційних правопорушень у галузі телекомунікацій мають бути включені делікти, пов'язані з не оприлюдненням або несвоєчасним оприлюдненням операторами телекомунікаційних послуг інформації, відкритість якої встановлена Правилами надання та отримання телекомунікаційних послуг.

У зв'язку з цим, на нашу думку, ст. 148-2 КУпАП необхідно доповнити частиною третьою такого змісту: «Не оприлюднення, неповне або несвоєчасне оприлюднення оператором телекомунікаційних послуг інформації, обов'язковість оприлюднення якої передбачена законодавством України, що регулює суспільні відносини в галузі телекомунікацій, тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб оператора телекомунікаційних послуг у розмірі від двохсот до трьохсот неоподаткованих мінімумів доходів громадян з одночасним виконанням обов'язку з оприлюднення відповідної інформації».

Література:

1. Конституція України від 28.06.1996 // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Про доступ до публічної інформації: Закон України / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 32, ст. 314.
3. Заярний О. А. Правове забезпечення розвитку інформаційної сфери України: адміністративно – деліктний аспект: монографія / О.А. Заярний. – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 700 с.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 // Відомості Верховної Ради УРСР. 1984. – додаток до № 51– Ст. 1123 (з наступними змінами та доповненнями).
5. Про затвердження правил надання та отримання телекомунікаційних послуг: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.04.2012 № 295 (в ред. Постанови від 23.09.2016) // Офіційний вісник України. – 2012. – № 29. – Ст. 1074.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-92-1-56>

ЄВРОПЕЙСЬКЕ ВРЯДУВАННЯ: ДОСВІД РЕФОРМ ЩОДО УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Кагановська Т. Є.

*доктор юридичних наук, професор,
декан юридичного факультету*

*Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
м. Харків, Україна*

У сучасній історії закладів вищої освіти склалося два типи систем управління: спільне врядування (англ. «shared governance») в Англії та США і традиційна континентальна європейська система.

У системі спільного врядування існує принаймні три органи, котрі ділять між собою владу: правління (рада піклувальників, рада регентів тощо), викладацький склад (представлений у вченій раді чи сенаті) та адміністративне керівництво (ректор, декани). Правління несе фідучіарну відповідальність за все, що відбувається в університеті, але, як правило, делегує більшу частину своїх повноважень ректорові й бере участь тільки у вирішенні основних питань. Ректори, як правило, призначають команду з центральних керівників і деканів, котра і